

RĪDZES ZIŅAS

NUMURA TĒMA: ZAĻĀ DOMĀŠANA

Foto: Ritvars Jaksons

KLIMATA DIENAS RĪDZĒ

Ritvars JAKSONS

Rīdzes 3a un 8a . klase no novembra līdz aprīlim piedalījās konkursā "Klimata Dienas", veidojot dažādus objektus un spēles, tā rezultātā 4.aprīlī svinīgā pasākumā Rīgas Tehniskajā universitātē "Rīdze" ieguva "Energovienoti" sertifikātu.
(Ekoskolas skolotājas Ingūnas Salmiņas interviju lasi 3.lpp.)

ŠAJĀ NUMMURĀ

Piesārņojums apkārt
skolai
Ekoskola un tās darbība
Klimata Dienas
Zaļā Brīvība
Mēneša Spēle, Dziesma,
Filma

REDAKTORA SLEJA

Man daba ir svarīga, tāpat ir arī citiem. Katram ir savi uzskati, kā tu saudzē dabu, kā nesaudzē dabu bet to bojā. Uz vāka ir bilde no tuksneša Ēģiptē, kur klimats ir daudz savādāks nekā šeit pie mums.

Šajā "Rīdzes Ziņu" nummurā tu uzzināsi, kas ir "Klimata Dienas", mēs intervējam Ekoskolas skolotāju Ingūnu Salmiņu, kas notiek mūsu skolas apkārtnē ar piesārņojumu, un kas ir biedrība "Zaļā Brīvība". Cerams, ka jums šis nummurs būs noderīgs, lai rūpētos par dabu kārtīgāk!

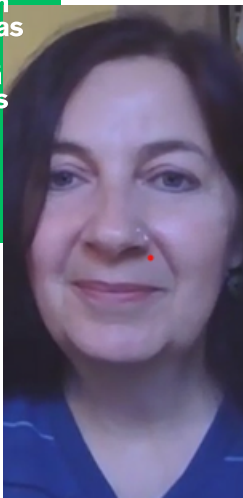
Ritvars

ZAĻĀ BRĪVĪBA

"Rīdzes Ziņas" satikās ar biedrības "Zaļā Brīvība" darbinieci Ingu Belousu. Un uzdeva dažādus jautājumus par dabas saudzēšanu.

- Kurš bijis jūsu mīļākais projekts?

- Zaļajā Brīvībā esmu 10 gadus. Tādēļ man izvēle ir krietni liela, jo pa šiem gadiem kopā ar kolēģiem esam daudz ko īstenojuši. Piemēram, mediju attīstības projekts, kurā mēs sadarbībā ar žurnālistiem veidojām dažādus sižetus par vides problemātiku attīstības valstīs, un mēģinājām ne tik daudz stāstīt par asinīm un karu, un sliktām pieredzēm. "Delfos" bija vesela rubrika par to, arī televīzijā dažādi raidījumi. Un tie bija tā sauktie DEAR projekti (Development, Education and Awareness Raising). Ar domu, ka mēs ar šiem stāstiem, fotogrāfijām, filmām un sižetiem stāstām cilvēkiem par to, kā pasaulē ir. Projekts, par ko vēl gribu pastāstīt, ir nupat pabeigtais pētniecības projekts, nevis sabiedrības izglītošanas projekts, par ko es tikko minēju. Šis projekts bija par klimatu saudzējošu dzīvesveidu. Mums bija konkrēts nosaukums šim dzīvesveidam, tas bija 1,5 grādu dzīvesveids. To pētījām kopā ar 6 vai 7 valstīm un veidojām publikācijas, kā arī sabiedrības izpratnei dažādas rīkus, arī spēles un izglītojušas palīgmateriālus, kuri pirmām kārtām stāsta par to, kāda ir mūsu ikdiena un kāda tai ir ietekme uz vidi - tāda "lielā pēda", ko mēs savā ikdienā ieminam. Pēc tam salikām datus četrās patēriņa grupās. Tā bija pārtikas patēriņa grupa, mājokļu grupa - kā mēs dzīvojam, kur mēs dzīvojam ar visām infrastruktūrām. Trešā grupa bija mobilitāte, pārvietošanās, un ceturta grupa bija brīvā laika pavadīšana. Ko mēs šajā visā sakarā esam sastrādājuši? Mēs esam izveidojuši sarakstus ar rīcībām, kuras ir visvairāk atbildīgas par klimata pēdu, jeb CO2 nospiedumu, un tās rīcības, kuras varētu un vajadzētu

aizstāt ar citām. Šim projektam bija vēl viena ļoti interesanta un arī vērtīga, tāda doma, ka mēs neskatījāmies visu tikai ar domu, ka, nu, tad, kad mēs no māsaimniecības, ja vai katrs personīgi, individuāli, Ja mēs visu izdarām, tad pasaulē viss pilnīgi mainās. Ne, mēs skatījāmies uz to, ka māsaimniecības vispār ir spējīgas veikt ļoti lielas izmaiņas, taču bez sistēmiskām pārmaiņām mēs nevarām virzīties uz priekšu. Tas ir, ja es teiksim dzīvojot Daugavpili, esmu izdomājusi kļūt par vegāni, tad droši vien, ka man ir svarīgs, lai būtu pārtikas pieejamība šeit arī, ka nebūtu tikai, piemēram, restorāna, kafejnīcas, kur es ikpareiz iegriežos, lai būtu arī šis mans piedāvājums, piedāvājums tā ir manā izvēlē arī tur, jo tas nozīmē, ka tad es nemaz neizvēlu. izmantošu šo te visu hronikas sektoru, bet izmantošu tikai savu mājas gatavošanu, un tas droši vienkārši kaut kādā veidā man par lielu apgrūtinājumu var būt. Un šajā projektā mēs izstrādājam lielisku klimata puzzle, un šī klimata puzzle ir tāda galda spēle, kuru spēlējot mēs varam izrēķināt savu CO2 pēdu, to mēs visu varam, zinām arī, kur atrast. Ir divi rīki, kuru mēs Latvijā tagad uz šo brīdi varam izmantot. Viens no rīkiem ir mums jau gadiem labi zināmais Pasaules Dabas fonda piemērs (www.pdf/klimats), kur, veicot nelielu aptauju, katrs var noskaidrot savu pēdu. Un tad ir mūsu ir puzzle, kas sastāv no dažāda mēroga un izmēru saistītiem gabaliņiem ar rīcībām. Atliek esošo mūsu izrēķināto klimata pēdas nospiedumu, un cenšas ar šīm rīcībām, kas ir klimata pēdas mazināšanai, nosegt laukumu, lai mēs sasniegtu līdz 2030. gadam 2,5 tonnas. Ir jāsaprot, kas īsti ir tās rīcības, ko mēs varam darīt, lai tik lielu pēdu neiemītu. Latvijā vidējais rādītājs ir 5,8 tonnas. Ir cilvēki, kas gandrīz ir pie 2,5 tonnu robežas, bet sabiedrībā ir ļoti daudz arī tādu, kuriem ir pat 12 un pat vairāk tonnas.

Ko jūs ieteiktu skolēniem, lai rūpētos par vidi?

Es ieteiktu vispirms domāt par to, ka cena nav vienīgais veids, kā mēs visi maksājam - maksājam arī ar vides dažādām problēmām, ar dabas resursiem un sociālām lietām. Jebkura lētā prece nozīmē lielāku ietekmi uz vidi, lielāku nevienlīdzību kādā valstī. Otrais, es ieteiktu atrast kādu influenceri, kam sekot līdzi, un kurš vai kura būtu par tādu jauniešu balsi - viedokļa līderi, lai dzirdētu labo pieredzi, pašam arī domāt līdzi. Vēl ieteiktu apskatīties, kur ir tuvākā vides organizācija un piedalīties - gan kļūt par brīprātīgo, gan varbūt arī piedalīties dažādos pasākumos, ko šī biedrība piedāvā, jo sēžot mājās uz sava dīvāna un ietusējot skolā ar saviem draugiem un kolēģiem, mēs sastopamies tikai ar tādu sev ļoti līdzīgu cilvēku grupu.

Ko jūs ieteiktu darīt ar pārpalikušiem pārtikas atkritumiem?

-Daļa no pārtikas atkritumiem ir tāda, no kuriem mēs varam izvairīties. Piemēram, nepirkt tik daudz pārtikas, ja nevaram apēst. Bet ir daļa, no kuriem mēs izvairīties nevaram. Piemēram, tās varētu būt dažādas mizas, serdes vai kauliņi, čaulas un tā tālāk. Būtībā jau no pagājušā gada 1. janvāra Latvijā visiem ir pienākums ieviest savā virtuvē atsevišķu atkritumu kasti vai maisiņu, kurā mēs liekam šos bioloģiskos produktus, un tad pie savas mājas vai drusku tālākā apkārtnē vajag tos iemest brūnajā konteinerā. Un man liekas, ka pirmā rīcība, ļoti svarīga, ir noskaidrot, kur tas brūnais konteineris ir. Ja tas nav zināms, es ieteiktu mājas lapu skiroviegli.lv, kur ir karte. Tur tam vajadzētu būt informācijai arī par tekstila atkritumu konteineriem.

Pārtikas patēriņā man četri ieteikumi. Pirmais - kad mēs mēdzam būt badā un ieejam veikalā, gribam sapirkt trīsreiz vairāk nekā vajadzīgs, un mūs uzrunā tie produkti, kas ir smaržīgi un sulīgi. Līdz ar to vajadzētu noteikti neiet uz veikalu nepaēdušam un uztaisīt sarakstiņu. Otrs, reizēm mēs nesakārtojam savus plauktus, tāpēc vecā pārtika stāv, es nopērku jaunu paciņu un lietoju to. Tad nākamais - ko es daru ledusskapī. Ledusskapī ir temperatūru dažādība, un labāk ielikt vienas lietas augstāk, citas - zemāk. Jābūt kārtībai. Tagad mēs daudz ko saldējam, tas ir forši, jo īpaši sezonas dārzeņus, kas mums ir palikuši, varam ielikt saldētavā, bet vajadzētu vēl pierakstīt, kas tur iekšā, lai neaizmirstu. Mums Zaļajā Brīvībā pirms pāris gadiem bija kampaņa "Noskaidro NLO savā saldētavā!" NLO - tas bija Nezināms Ledains Objekts. - paskaties, cik daudz nezināmi ledaini objekti tev ir saldētavā! to vajadzētu regulāri. Un nevajag censties visu izdarīt uzreiz. Varbūt iesākt ar kādu foršu lietu.

- Biedrība Zaļā Brīvība izgatavojusi arī daudz materiālu, kas varētu palīdzēt saprast, kā dzīvot "zaļāk". Kur tos meklēt?

Vienkāršā formula ir - ej uz zalabriviba.lv! Mums ir arī daudz projektu, tēmu un informācija, kas ļauj saprast, piemēram, kāda ir biedrības nostāja jautājumā par enerģētiku. Tas ir labs špikerīts pirmkārt mums pašiem. Vēl mums ir "Zaļais ceļvedis". Šī sadaļa ir tā, kur varat ieraudzīt mūsu ieteikumus pa dažādiem tematiem. Tas ir izdots grāmatiņā, bet pieejams arī digitāli - uzklikšanos pārtikas sadaļai, te ir mazi tekstiņi, tālāk ir informācija par dažādām lietām, kas ir pamats šai tēmai. Tad mēs varam iet tālāk un skatīties, kāds ir atbildīgs pārtikas patēriņš, un arī no tā izvēlēties, te ir pārtikas atkritumu apsaimniekošanas piramīda, kas varbūt noder, un droši, ja ir vēlēšanās, arī to var ņemt un pārpublicēt. Te ir bukleti dažādi, plakāti, konkrēti ieteikumi un tā tālāk. Informācija par pasākumiem, diskusijām par CO2 mazināšanu un dažādām iniciatīvām. Mājaslapā var atrast arī 50 klimata saudzējošas dzīvesveida rīcības - špikerīšus dažādām lietām - tos var drukāt, izmantot un mācīties arī praktiski. Ir arī dažādas spēles, piemēram, klimata puzzle, ko saliek uz laukuma, kur mūsu klimata pēdas lielums atlikts ar lineālu un tad, liekot puzzle no dažādām rīcībām, mēģinām samazināt pēdu. Ir arī klimata jautājumu rats, džengas spēle, neliela kartīšu spēle un noteikti var sarunāt, ka spēli dāvinām arī jūsu skolai!

RĪDZES APKĀRTNE

EKOSKOLA

Ekoskolu "Rīdzē" vada sk.

Ingūna Salmiņa, ko aicinājam pastāstīt par jaunumiem.

- Kāds ir bijis Jūsu nozīmīgākais notikums šajā mācību gadā?

- Tā bija dalība Klimata dienās. Šajā pasākumā piedalījās divas klases - 3.a un 8.a. Tas notika RTU ēkā. Skola ieguva Energoefektivitātes sertifikātu. Jo šīgada tēma mūsu ekoskolā bija energoefektivitāte, enerģijas taupīšana. Noteikti to atceraties, jo mums bija izvietotas atgādnēs (kas bija tik labas, ka daudzas no tām kāds aiznesa mājās!). Šis bija nozīmīgākais notikums.

- Ko jūs ieteiktu, lai dzīvotu zaļāk?

- Īstenībā tādas gatavas receptes, kā dzīvot zaļāk, nav. Dzīvot zaļi nozīmē mainīt savus ieradumus tā, lai mazāk tērētu dažādus resursus - elektrību, ūdeni, visu, ko mums dod daba -, jo daba nav neizsmeļams resurss, kaut kad tas viss vienmēr beidzas. Bet mūsu skolēniem es ieteiktu piedomāt pie ikdienas ieradumiem - izslēgt gaismu, kad eju ārā no telpas un neviena cita nav, pareizi vēdināt klases telpas, piedomāt, kur metu savus atkritumus - vai vienā urnā, vai arī paskatos, kam tā ir domāta -, ejot uz veikalu, izmantot maisiņu, kas ir vairākkārt izmantojams.

- Kas ir Ekopadome un ar ko tā nodarbojas?

- Ekopadomē varbūt jebkurš, ja izrāda interesi par lietām, kas saistītas ar zaļu dzīvošanu. Katru gadu rudenī ir aicinājums pieteikties Ekopadomē, to var darīt jebkurš skolas bērns no 1.līdz 9.klasei. Šobrīd visaktīvākie ir sākumskolas skolnieki, jo viņus interesē tas viss - kā šķirot pareizi atkritumus, kā gatavot atgādnēs, uzzināt, ko vēl varam darīt, ikdienā nebaupt uz skolu ar mašīnu. Ekopadomes uzdevums skolā ir pievērst skolēnu uzmanību tam, kā pareizāk dzīvot, kā zaļāk domāt.

- Vai šajā mācību gadā bija rīcību plāns?

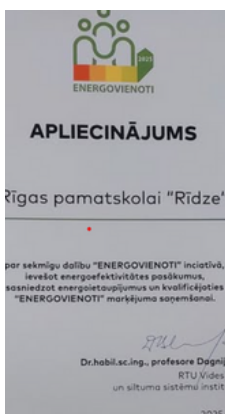
- Jā, mēs to pirmajā semestrī izlikām uz Ekoskolas dēļa. Otrajā semestrī tas ļoti mainījās, jo tas ir sprāgs mācību ziņā un skolēni slimo.

- Ko var darīt, lai risināt problēmas ar vides piesārņojumu un klimata pārmaiņām.

- Vispirms ir jāinteresējas. Ir jāpatīk to darīt. Jābūt vēriģiem. Bieži kāds pasaka: "Es dzīvošu šodien zaļi. Visu darišu tā, lai kādam nekaitētu." Bet kas tad man īsti jādara? Viss pa maziem solīšiem. Pirmkārt, mājās jābūt atkritumu šķirošanai, tad jāpārdomā apģērba pirkšanas ieradumi. Ka nav vienmēr jāpērķ, var palabot, pamainīties savā starpā. Vairāk jāiesaista ģimenes. Jāmudina vecāki, ja ir kāda laba ideja. Jūs kā bērni varat pētīt, kādas ir problēmas. Piemēram, jūs pamanāt, ka mums ir par maz zaļumu. Šo "Rīdzes" Ekopadome nevar atrisināt viena, tur vajag idejas, finansējumu, daudzas lietas vajag, lai kaut ko izmainītu. Gribētos, lai vairāk nāk un savas idejas izsaka pamatskolas bērni. Sākumskolas bērniem problēmas ir tādas maziņas, bet gribētos, lai pamatskolnieki pētītu problēmas un piedāvātu savus risinājumus.

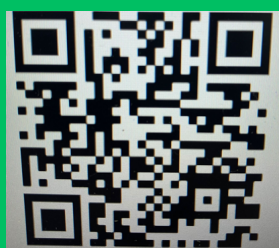

KALININĒS AR PIESĀRŅOJUMU

MĒNEŠA DZIESMA

Ārprāts - Wiesulis, Sangvīns

Dziesmu izdomāja: Luīze Greisa Gritāne

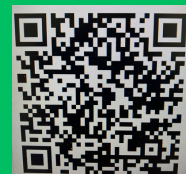
MĒNEŠA FILMA

Yes Day

Šī filma ir par ģimeni, kura uztaisīja "Yēs Day" (Dlenu, kad var teikt tikai viens otram "Jā". Filma ir pieejama tikai Netflix.

Treileris

Filmu izdomāja: Luīze Greisa Gritāne (Viņa mums neliek mieru)

MĒNEŠA SPĒLE

PLASTICITY

"Plasticity" ir spēle kuri izveidoja Dienvidkalifornijas universitātes studenti. Šī spēle ir pužļu-parkūra tipa, kur tavs galvenais mērķis ir veicināt izpratni par plastmasas patēriņu un tā ietekmi uz vidi.

Par Plasticity:

Cena: 0\$

Spēlētāju vērtējums: 9/10

Kritiķu vērtējums: 9/10

"RĪDZES ZIŅU" REDAKCIJA:

ŽURNĀLISTIKAS UN MEDIJPRATĪBAS PULCIŅŠ

TEL: +371 26378063.

E-PASTS: RIDZESZINAS@GMAIL.COM

GALVENAIS REDAKTORS: RITVARS JAKSONS